

III KNIHA ZLIN

Pál **ficsku** ■ TOVÁRNA NA DĚTI

The translation of this work was supported by the Translation fund of the Hungarian Book Foundation, Budapest 2008.

Copyright © 2006 by Ficsku Pál
Translation © Ana Okrouhlá, 2011
Cover and layout © Lucie Mrázová, 2011

ISBN 978-80-87162-83-5

Proč chci dítě?

Později snad děti?

Proč chci přivést do tohoto světa dítě, ptal se sám sebe Ziggy Bulvár.

Vím to?

Nevím, uvažoval a pevně svíral volant auta. Zapnul rádio, bylo ještě časně zrána, ale potřeboval čerstvé zprávy, byl z toho koneckonců živ. Byl námezdním pisálkem nepravdivých zpráv. Ale i lžizpravodaj je živ z toho, co je, z existujících událostí.

Najel na dálnici vedoucí z Emmy do Budapešti. Na silnici nebyl nikdo, jen pár kamionů. Víkend trávily u rybníka, tam, kde čekají kurvy, mají kamiony stop, ale stop kurvám nemůže zavést ani stát. Po dálnici se ještě motalo pár diskotékových frajerů, zlitý, sjetý se vlekli domů. Jinak klid. A v tom klidu poslouchal zprávy.

Třináctiletá I. B., nezletilá dívka, bytem v D., hodila své novorozeně do žumpy. Patolog specializovaný na novorozence zjistil, že nemluvně přišlo na svět zdravé. Na vznesenou otázku I. B. odpověděla, že neví, kdo je otcem dítěte. Bylo to s ním fajn, ale jaksi i trochu vynucené. Ale teď už jí to je fuk... A tomu dítěti taky.

T. K., šestiletý obyvatel Emmy, byl postřelen do hlavy z brokovnice. Utrpěl zranění, které si vyžádá léčbu osm dní, ale nezanechá trvalé následky. Na úřední výzvu se na místní policii přihlásil pachatel,

sedmiletý I. B. N., bytem příslušející do Emmy. Jak I. B. N. v přítomnosti rodičů vypověděl, trefil T. K. náhodou. Má ve zvyku střílet na auta jedoucí po ulici, střílí z lovecké pušky, o níž ví, že je držena bez povolení, protože ho hluk aut ruší při brouzdání po internetu, dělá potom chyby při hrách. V neděli dopoledne se střela odrazila od Škody FABIA, poznávací značka GTK 217. Od autáku nějakýho místního novináře, spisovatele nebo vímjákoho a trefila T. K., který je ostatně jeho kámoš a soused. Velice toho lituje. V souvislosti s tímto případem je ještě třeba dodat, že rodiče T. K. si nepřáli podat oznámení. Proti otci I. B. N. bylo zahájeno řízení kvůli nedovolenému držení zbraně. I. B. N. byl vzhledem ke své nezletilosti napomenut, aby nestřílel, ani na spisovatele ani na novináře ani na žádné auto jedoucí po ulici.

No, tak takové zprávy poslouchal Ziggy Bulvár v rádiu, když jel autem směrem k Budapešti. Vypnul rádio, nevěděl dost dobře, co si s takovými zprávami počít, snad až na to, že to byl on, kdo zrovna řídil tu Fabii s poznávací značkou GTK 217, ale to napsat nemohl, protože pak by odhalil ilegalitu, v níž žil. Vložil do přehrávače svou oblíbenou kazetu, kterou poslouchal už kolik měsíců. Mouchy narážely do předního skla, jejich těla pokrývala okno jako rastr, tiše zněla hudba, udělejme spoustu, spoustu dětí.

Ziggy Bulvár chtěl taky dítě.

Neboli tohle byla jeho poslední šance mít dítě.

Všechno řídí náhoda, uvažoval.

Svou třetí manželku poznal Ziggy Bulvár na své druhé svatební cestě. Tu druhou na první. Se třetí, s Paulou, na svatební cestu nejel. Protože od té si opravdu přál mít dítě a svatební cesty dopadaly špatně. Už se nechtěl s nikým dalším seznamovat.

Popravdě řečeno, ženských měl už dost. To jest, toho seznamování. Znova a znova vykládat, kdo je, odkud přichází, kam směřuje, čím se živí, co chce – nuda. Naproti tomu žít s Paulou bylo fajn i bez svatební cesty. Průšvih byl jenom v tom, že nadarmo provozovali sex, zepředu, zezadu, zespodu, shora, zevnitř, zvenku, dítě se ne a ne zadařit. Nevěděli, u koho je chyba. Možná u Pauly, možná u mě, uvažoval, ale jestli za to může dobrotivý pánubůh, tak máme s dítětem smůlu.

A teď mimo jiné i kvůli dobrotivému pánubohu ujížděl na vyšetření spermatu.

Tohle vyšetření spermatu bylo taky tak náhodné a nahodilé jako všechno, co se kolem něho v posledních letech dělo.

Už i to, jak se seznámil s Paulou.

Se svou druhou manželkou jel na svatební cestu do Paříže, na svatební cestu je třeba vzít manželku buď do Paříže, nebo do Říma. První vzal do Říma, druhou do Paříže. Ubytování zabukoval přes internet, v hotelu Balzac. Ziggy Bulvár se sice nepovažoval za skutečného spisovatele, obyčejný námezdní škrabal jenom slouží zadavateli, no ale na svatební cestě by člověk měl bydlet v hotelu pro spisovatele. Rue de Balzac byla vedle Vítězného oblouku, řekněme to tak, že ve stínu Vítězného oblouku, obyčejný hotel, s malým barem, na svatební cestu tak akorát. A co není k zahození, o pár ulic dál mezi Wagramem a Champs-Élysées bylo malé tržiště. Tři ulice se sbíhaly, na těch ulicích byly obchody a před nimi stály stánky. Jako nějaké malé středomořské tržiště. Dokud jeho druhá manželka spala, chodil Ziggy Bulvár po ránu na tenhle trh. Byl totiž notorickým průzkumníkem tržišť, kamkoli ho život zavál, první, co udělal,

bylo, že si koupil sportovní noviny, co na tom, že nerozuměl jazyku, i tak si je koupil, a pak vyhledal místní trh, ať už to bylo Turecko, Litva, Dubai nebo, jako teď, Paříž. V hotelu sice dostali snídani, ale Ziggy Bulvár toužil po něčem víc. Po vůních. Tržiště má totiž svoji vůni, jako žena, již jsme si přisvojili čichem. Měl rád tohle malé pařížské tržiště, rád se díval na hory sýrů, které neznal, na prodavače hub, který kromě lanýžů, lišek a hřibů nabízel ještě všelijaké roztodivné houby, na zelináře, který měl na stánku i tropické ovoce, na obchodníka s vínem, kde bylo vedle každé láhve napsáno, z kterého sklepa víno pochází, který je to ročník a kolik láhví z něho bylo stočeno, a na prodavače ryb. Každé ráno koupil raky a mušle, ovoce a u Paula, pekaře, ještě bagetu. Než se vrátil do Balzaca, jeho druhá manželka už byla vzhůru, nahá se protahovala v posteli. Servíroval krevety spolu se sósy, na obě bradavky přichytil po jedné škebli, do nahého klína pak položil hrozen španělského vína, jedli a pak se milovali. Bylo to prima.

Jednoho rána si zrovna vybíral raky, když se k němu přichomýtlá jakási dívka. Ziggy Bulvár by si jí ani nevšiml, jenže si chtěla vzít právě jeho raka. Přetahovali se o raka, ačkoli tam byly snad další dvě stovky zrovna takových, když ta dívka začala vřískat – kéž by tě ten rak aspoň štípnul! To spíš tebe, řekl vlídně Ziggy Bulvár. Ty jsi Maďar? zeptala se dívka. Ne, Sinhálec, akorát že umím maďarsky, řekl muž. Rozesmáli se. Já jsem Paula, řekla dívka. Ziggy Bulvár koupil dívce jako dárek toho osudného raka, pak zašli k Paulovi na ranní víno. Paula byla na návštěvě u jedné své přítelkyně, pozvala Ziggyho Bulvára k nim na večeři. Jsem na svatební cestě, řekl Ziggy. Tím líp, řekla dívka, aspoň bude lepší poměr

ženského pohlaví. Večer se sejdeme u Pont Neuf, řekla, pak odfrčela i s rakem.

Na břehu Seiny jsou v délce kilometru seřazené obytné lodi. Na jedné z takových lodí bydlela Paulina přítelkyně Margit a její manžel Paul. To snad nemůže být pravda, pomyslel si Ziggy Bulvár, že každý je Paul, pekař, vinárník, tenhle chlap taky a navíc i to děvče je Paula. Paul byl milý a jeho manželka taky. Bydleli na fregatě, na takové, po jaké Ziggy Bulvár v dětství toužil. Vyšlo najevo, že Paul je ostatně Pál, maďarský malíř-emigrant, jenom používá pseudonym, dokáže se tak líp prodat. Berou mu obrazy z rukou, jako malíři pokojů sádru. Kolem půlnoci vyšel Ziggy Bulvár na záď lodi, miloval noční pach vody, vůbec pach vody, skoro se považoval za vodníka. Na obytných lodích je zvykem vynést jídelní stůl na záď lodi i se židlemi, lehátky, květinami, ale na téhle lodi nebylo nic, jenom malá dětská stolička a dětské kolo opřené o zábradlí. A v pozadí osvětlený Notre Dame. Ziggy mu jako by nohy vrostly do lodní podlahy, zažil to, co si vždycky sám přál napsat. Jakési bolestivé štěstí.

Zemřelo.

Nebo zmizelo.

Za ním stála Paula.

Ukázala na stoličku, v ruce držela láhev pálenky.

Stolička patřila Paulově dítěti. Sedávalo tady venku, a jak říkalo, dívalo se na Pánbíčka a ukazovalo na chrámovou věž. Jedné noci šlo ven a zmizelo.

Ziggy Bulvár se teprve teď na dívku podíval. Neměla podprsenu, měla pěkná pevná prsa, bradavky napínaly blůzu a oči měla azurově modré, nad levým okem, na víčku, měla skryté mateřské znaménko, husté zrzavé vlasy, byla pěkná. Mlčeli. Ziggy Bulvár si pomyslel, že by ji měl políbit, no ale byl zrovna na

svatební cestě. Seděli mlčky, pili jablečnou pálenku. Najednou se objevil Paul, tedy Pál, držel v ruce stříkací pistoli a jich si vůbec nevšímal. Nastavil si plátno a stříkal.

Maluje noční Sein, šeptala Paula. Jejich holčička zmizela v noci, od té doby maluje jen Sein.

Paul skončil se Seinou za deset minut, slezl dolů, narovnal dětské kolo a pak je pozval na pokračování mejdanu.

Do předního skla narážely další mouchy, svět byl za stále hustší mřížkou. Kolem něho projel elegantní Mercedes, seděla v něm žena se slunečními brýlemi. Když ho předjížděla, usmála se na něj. Možná jede k rozvodovému řízení, pomyslel si.

Průměrné manželství vydrží v Maďarsku šest let, četl Ziggy v novinách. Vypadá to, že jsem fakt fatalista, pomyslel si, tohle musím číst zrovna dneska. Seděl v malé vinárničce na rohu ulic Markó a Miksy Falka. Před hodinou skončilo jeho rozvodové řízení. Řekl totiž své druhé manželce, té, co ji vzal na svatební cestu do Paříže, na bradavky jí přištipoval raky a kundičku jí dráždil mušlí, tenkrát se jí to líbilo, omdlévala slastí, zkrátka téhle manželce řekl, pojď, sednem si někam do restaurace, pak si ještě jednou vrznem, naposled, pořádně, ale začala na něho řvát, že je hajzl, hnusný zvíře, ochranka ji vyvedla a Ziggy Bulvár stál sám před paternosterem, sám, zatraceně sám, mumlal si otčenáš a díval se na ty zkrášlené ženy, které se rovněž chystaly na rozvod a které si už téhož dne večer zašukají s nějakým jiným chlapíkem, stál tam zhroucený a v té chvíli se vzdal večere i šukání a radši zašel do téhle vinárničky, sám. Vytáhl telefonní seznam, komu by mohl zavolat. Za číslý viděl hekající těla, ústa hrající si s ptákem, bohatě

ochlupené i oholené pičky, chuť polibků, a rozhodl se, že si na chvíli dá pohov, když bude chtít, tak určitě ještě jednou najde lásku.

Láska se dostavila v podobě pozvánky na jakousi výstavu.

Žil poslední dobou stejně, jako když se nastěhoval do Budapešti. Navštěvoval Galerii Bez Přístřeší. Když se přistěhoval do hlavního města, místo toho, aby zůstal na malém městě, kde vyrostl a kde by dneska už mohl být ředitelem gymnázia nebo vedoucím rubriky místního listu, ale to ne, pro každého mladého spisovatele je Pešť Paříží, a dříve než mu vystrojí funus, přijde na to, že je tu sám jako kůl v plotě, teď, když už zase žil sám, už to pociťoval, zkrátka když se nastěhoval do Budapešti, objevil pro sebe Galerii Bez Přístřeší. Bydlel v garsonce s okny do dvora, kdysi to mohlo být skladiště, byla tam zima a tma, na podlaze měl tenký proužek nabarvený na žluto, jednou tam zasvítilo slunce, rychle to obtáhl křídou, potom omaloval olejovými barvami na zlatavě žlutou, a když měl špatnou náladu, díval se na tenhle pruh a nálada se mu hned zlepšila. Po večerech nerad zůstával doma, ale měl příliš málo peněz na to, aby pořád zabíjel čas po nějakých klubech. Pak přišel na to, že každý den je nějaký křest jedné dvou knih nebo vernisáž výstavy, recepce, kde je obvykle víno nebo šampaňo, pogáče, sendviče, může se tam dobře najíst, zadarmo opít a dokonce ještě hodnotně stráví čas. Leckdy, byl-li den ideální, byla odpoledne ve čtyři prezentace knihy (pogáče, červené víno), odtud bylo možné rychle se přesunout na prezentaci jiné knihy (o výklad už přišel, ale ještě zůstaly pogáče a červené), v šest na vernisáž výstavy (sendviče, šampaňské), pak přijmout pozvání do

malířova ateliéru na menší mejdan (pitivo v nepřeborném množství, někdy i večeře o jednom chodu, gulášovka nebo chilli fazole, konečně něco teplého, a s příslušnou pravidelností si mohl člověk dokonce i něco užít). Teď, když už zase žil sám, neobnovil Galerii Bez Přístřeší proto, že by neměl peníze, námezdni pisálci jsou dobře placení a on nepravdivých zpráv vyrobil tolik, kolik chtěl, ale čekal, že si ho najde láska.

Otevřel poštovní schránku, byla tam pozvánka do galerie XXL na výstavu renomovaného francouzského malíře, emigranta, Paula. Ziggy Bulvár hned přišel na to, že to může být jedině ten Paul, na jehož bárce na Seině svého času v Paříži byl. Měl jakýsi tajemný pocit, že se stane cosi neobyčejného.

Věrný svému zvyku se na zahájení opozdil, takže nemohl s Paulem předem mluvit. V prvním sále byly obrazy Seiny, neboli, jak je Ziggy nazýval, obrazy pohřební, na rozměrných plátnech šedo-modro-hnědává mrtvá, nebo spíš prostřednictvím pohlcených mrtvých těl žijící řeka.

Zato v dalším sále ho přivítal zcela jiný svět. Z úvodního komentáře historika umění ještě zaslechl, že ten, kdo žije jen minulostí, sám bude též mrtvý, úplně jako by slyšel Gyulaiho, svého přítele námezdního filozofa. Jako by vstoupil ne do světa snů, ale do nějaké veselé reality. Na stěnách visely rozměrné figurální malby, živé barvy se střídaly s konejšivými pastely, do posledního detailu namalované tváře a postavy. Na zadní stěně sálu, asi na ústředním místě celé výstavy, visel obraz, záď bárky, o zábradlí opřené dětské kolo a na dětské stoličce sedí chlapeček, v ruce drží plastový kombajn. Šel blíž, podíval se na název obrazu. Kombajn-tygr neboli smysl

života. Takhle. Nechápal to. Kdysi se Paulovi na Seině ztratila holčička, a teď tu sedí chlapeček, a vůbec, co je to ten kombajn-tygr. Ženská ruka mu zakryla oči, věděl, že je ženská, protože byla jemná, měkká a zezadu cítil příjemnou vůni parfému, teplý dech ho pohladil po zátylku. No, kdopak jsem, uslyšel ženský hlas. Nepoznával ho. Otočil se, před ním stála nádherná žena, mohla být o trošku mladší než on, na sobě měla světle zelené letní šaty s květinovým vzorem, její ramena se usmívala, pod šaty o sobě dávaly tušit bradavky. Zapátral v paměti, potom se váhavě zeptal, Paula? Žena se obrátila, zatočila se a políbila Ziggyho Bulvára.

Byla to Paula.

Po vernisáži šli na Lysou přehradu do Zlaté rybky.

Lysá přehrada bylo nejromantičtější místo v Budapešti.

Malý poloostrov, kde se zastavil čas. Plovárny na spadnutí, na které nikdo nevzpomíná, bývalé plovárny a loděnice socialistických podniků a továren. Tisíce dělníků tu několik desetiletí odpočívaly, ženy se koupaly v Dunaji, který tehdy byl ještě čistý, kdyby se v něm někdo smočil dneska, vypadal by pak jak olejovka. Muži pili pivo, cpali se karbanátky a gulášovkou. Dneska už tu jak fosílie zbylo jen pár dědků a umělců. Tu a tam se ještě na Dunaji pohupovalo několik obytných lodí, na těch žili spisovatelé, malíři, kameramani, a zřejmě proto zvolil Paul toto místo. A ještě k tomu ve Zlaté rybce dobře vařili, uvnitř bylo jen šest stolů, ale venku, na obrovské zahrádce, byly klasické plechové stoly, kuželky, pingpongový stůl, houpačka pro děti, no a Dunaj se svým příjemným olejovitým pachem. Paul byl veselý, jeho manželka Margit taky a byl s nimi ještě jejich pětiletý malý

Paulík. Víš, když jste byli u nás, přišel jsem na to, že se nedá žít jen ze vzpomínek, řekl Paul. Už jsem byl naprostá živá mrtvola. Denně jsem se díval na tu stoličku a na to dětské kolo, chtělo to, aby na nich někdo seděl. V dáli Notre Dame, modlil jsem se k Panně Marii, abychom měli dítě. A teď je tady malý Paulík. Paulík vesele jezdil na bicyklu mezi stoly, nikdo z davu hostů nemohl vědět, že za svou existenci může poděkovat jedné tragické události, konkrétně tomu, že se jeho sestra utopila. Ziggy Bulvár uvažoval o tom, co asi bude cítit malý Paulík, až bude větší a dozví se o důvodu své existence. Řekněme, že se zrovna budou procházet v Paříži po břehu Seiny a v tu chvíli se Paulík obrátí na Paula a zeptá se, tati, proč nemám sestřičku? Co pak udělá Paul? Ukáže na Seině a řekne, máš sestru, někde tam v hlubinách řeky? Nebo řekne, kdyby neumřela, tak bys nebyl ty? Až ho z toho pomýšlení zamrazilo, na povrch se opět dral ten roztřesený pocit, který ho mučí už léta, jakým právem člověk stvoří člověka. Proč se člověk reprodukuje? Rychle tu myšlenku zahnal. Paul na dvoře Zlaté ryby rozložil rozměrné plátno, byla to zpola dohotovená malba, během večeře ji chtěl dokončit a pak ji dát do dražby. To, co za ni utrží, daruje jednomu sirotčinci, ať těm chudákům založí výtvarný kroužek, co když jim to pomůže vyhrabat se z bídy, nebo ať aspoň mají něco pěkného. Ať každý rok namalují sirotka roku. Blesky oslňovaly, televizní kamery natáčely, byla to profesionální PR, Paul se vrátil domů.

Pojď, utečeme, řekla Paula, uchopila muže za ruku a začala ho tahat do tmy.